

Mosskorpionen *Anthrenochernes stellae* Lohmander genfundet i Danmark.

MOGENS ANDERSEN

Andersen, M.: The pseudoscorpion *Anthrenochernes stellae* Lohmander refound in Denmark.

Ent. Meddr 56: 125-126. Copenhagen, Denmark, 1988. ISSN 0013-8851.

The pseudoscorpion *Anthrenochernes stellae* Lohmander was refound in Denmark after 100 years, in September 1986. A great number of specimens were found in a broken, hollow branch from an old oak in the manor park of Vallø, Zealand. Diagnostic characters not mentioned in Beier's key (1963) are emphasized.

Mogens Andersen, Slotsgade 7B, DK-4600 Køge, Denmark.

Den svenske zoolog Hans Lohmander beskrev i 1939 en ny mosskorpion. Til grund for beskrivelsen lå en del dyr, der stammede fra en hul lind, som blæste omkuld i en novemberstorm 1938. Træet stod i Slottsskogen i Göteborg. Fra dette træs hulhed fik Hans Lohmander en større serie: 17 voksne hunner og 9 voksne hanner, samt et noget mindre antal forskellige nymfestadier. Da han ved en senere lejlighed gennemgik samlingerne på Zoologisk Museum i København, fandt han yderligere ét eksemplar, en hun, der allerede i 1886 var indsamlet i en hulhed i en af de store gamle ege i Jægersborg Dyrehave.

Dyrenes specielle karakterer fik Lohmander til at oprette ikke blot en ny art, men også en ny slægt, *Anthrenochernes*, med typearten *A. stellae*, navngivet efter hans kone Stella. Da Max Beier i 1963 lavede sin store nøgle til alle de dengang kendte europæiske arter, godtog han Lohmanders nye slægt og art og anførte, hvad angår udbredelse, at den stadig kun var kendt fra Sydsverige og Danmark. Så vidt det har været muligt at spore i den siden da publicerede litteratur om emnet, har *Anthrenochernes stellae* ikke været samlet siden 1938.

Stor var derfor min forbavselse, da jeg sidste vinter kiggede nærmere på nogle små, ly-

se mosskorpioner, jeg havde samlet en septemberdag i 1986. Dyrene stammede fra en stor, hul gren, der under en storm knækkede af en gammel eg i parken ved Vallø på Østsjælland. I grenens hulhed lå lidt strå, mos, kviste (redemateriale?) samt en del gamle rester af døde hvepse og deres bo. Sigting af grenens indhold bragte adskillige mosskorpioner for dagen. Forbavselsen skyldtes, at det ret hurtigt gik op for mig, at det faktisk kunne være *Anthrenochernes stellae*, jeg havde fundet. Dyrene stemte i alle karakterer ganske godt overens med Lohmanders beskrivelse, og nogle dage senere nåede jeg til vished, idet jeg på Zoologisk Museum faktisk havde adgang til at foretage en direkte sammenligning. Lohmander havde nemlig foræret museet enkelte af sine paratyper.

To af de - efter min mening - mest markante karakterer skal kort omtales hér, da de beklageligvis er udeladt i Beiers bestemmelsesværk: Den glatte og blanke cephalotorax har to tydelige tværfurer. Af disse er den bageste midt på trukket ud i en nærmest trekantet, langsgående fordybning i retning ad cephalotorax's bagkant. På hver halvdel af de sidste tergiter (5. til 10., undtagelsesvis 4. til 10.) sidder der, ud over de hos mange arter almindeligt forekommende 8-10 børster

på bagkanten, yderligere medially og lateralt en enkelt fremskudt børste. To iøjensaldende og tydelige karakterer, jeg ikke har set kombineret hos nogen anden art i Skandinavien.

Det nye danske fund kan give anledning til lidt overvejelser angående artens biologi og dermed mulighederne for at finde den igen. Fælles omstændigheder ved de få kendte fund kunne tolkes som, at arten forekommer sammen med en eller anden »huleboer«, dvs. hulerugende fugle eller måske huleboende insekter som hvepse og bier. En anden mulighed er, at mosskorpionen konstant er at finde i de hule træers beskyttede miljø og så blot fouragerer på, hvad der nu måtte være af mider og lus knyttet til de fra år til år skiftende medbeboere. Det forekommer under alle omstændigheder nærliggende at tro, at medbeboerne samtidig må kunne fungere som spredningsmulighed.

Anthrenochernes stellae synes at være en yderst lokal eller måske ligefrem sjælden art, hvis udbredelse endnu er alt for dårligt undersøgt. Forfatteren vil derfor opfordre enhver, der beskæftiger sig med dyreverdenen i de hule træer eller i fugle- og pattedyrreder, til at holde udkig efter mosskorpioner, samle dem og indsende dem, med så nøjagtig beskrivelse af fundomstændigheder som muligt, til Zoologisk Museum i København på nedenstående adresse. Kun derved bliver det muligt at få lidt fornemmelse af *Anthrenochernes stellae*'s udbredelse og biologi.

Dyrene sendes til: Henrik Enghoff, Zoologisk Museums 3. afd., Universitetsparken 15, 2100 København Ø.

Litteratur

- Beier, M., 1963: Ordnung Pseudoscorpionidae (Afterskorpione). - Bestimmungsbücher zur Bodenfauna Europas, I: 1-313. Berlin.
- Lohmander, H., 1939a: Zwei neue Chernetiden der nordwesteuropäischen Fauna. - Göteborgs kgl. Vet.-Vitt. Samh. Handl. (5B) 6/11: 1-11. Göteborg.
- 1939b: Zur Kenntnis der Pseudoscorpionfauna Schwedens. - Ent. Tidskr. 60: 279-323. Uppsala.
- Meinertz, N.T., 1962: Mosskorpioner og mejere. - Danmarks Fauna 67: 1-193. København.

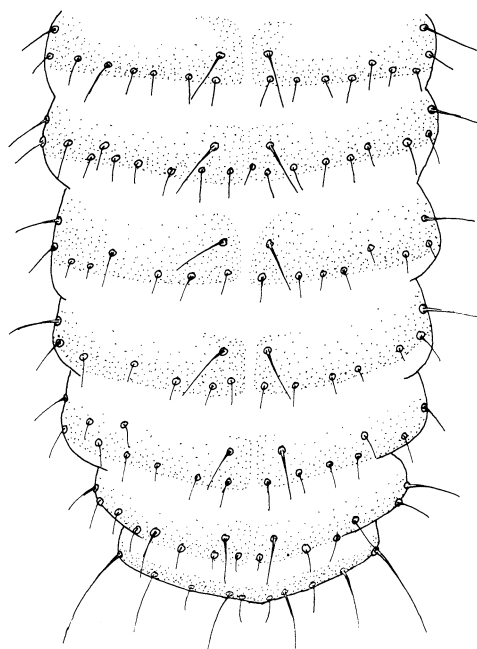
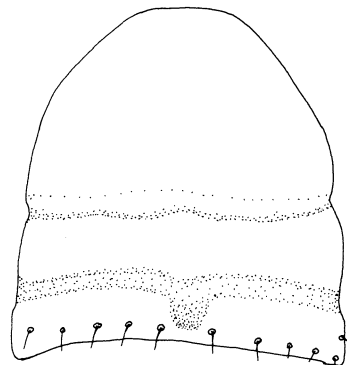

Fig. 1. *Anthrenochernes stellae* Lohm.: Oversiden af cephalothorax, tergiterne 5 → 11